

4. 11. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak zeměpisné označení chrání kvalitu výrobků a proč na nich letos záleží víc než kdy dřív?

Zeměpisná označení nejsou jen byrokratickým termínem – chrání unikátní potraviny, vína a lihoviny, které svou kvalitou a pověstí vynikají díky místu, odkud pocházejí. Tato označení se stala synonymem pro důvěryhodnost a originalitu, ať už jde o sýry z horských oblastí nebo vína z tradičních vinařských regionů. Rok 2024 přináší důležité změny, které ovlivní pravidla v celé EU, s důrazem na ekologické postupy a online prodej. Zajímá vás, jak mohou zeměpisná označení posílit Vaši značku a jak mohou spotřebitelé lépe rozeznat kvalitu? Čtěte dál!

Co chrání zeměpisná označení?

Zeměpisná označení jsou označení používaná na výrobcích, které mají specifický zeměpisný původ a specifické vlastnosti anebo pověst, které vyplývají z jejich zeměpisného původu. Jedná se o ochranu názvu výrobku – pokud výrobek nepochází z daného regionu nebo nebyl vyroben předepsaným postupem, nemůže nést název chráněný zeměpisným označením. Nejde tedy jen o místo původu, ale také o dodržení tradiční receptury produktů.

Zeměpisná označení jsou chráněna před jakýmkoliv přímým nebo nepřímým užitím na výrobcích, na které se nevztahuje. Typickým příkladem může být řecký sýr *feta* – takto lze pojmenovat pouze sýr vyrobený v Řecku a stanoveným postupem. Neprojde ani název jako „sýr typu *feta*“ – jakékoliv připomínání nebo napodobování, včetně užití názvu s výrazy jako „typu“ nebo „na způsob“ jsou považována za porušení pravidel.

Typy zeměpisných označení a zaručené tradiční speciality

Evropská legislativa^[1] rozděluje zeměpisná označení do dvou hlavních kategorií – *chráněná označení původu (CHOP)* a *chráněná zeměpisná označení (CHZO)*. Kromě toho existuje ještě označení „*zaručená tradiční specialita*“, které zajišťuje ochranu produktů vyráběných podle tradičních receptur. Každý z těchto typů ochrany garantuje nejen původ a kvalitu, ale i jedinečnost daných výrobků, ať už jde o specifické suroviny nebo způsob jejich výroby.

Jaký je tedy mezi nimi rozdíl?

Chráněná označení původu (CHOP)

U chráněného označení původu je kladen největší důraz na vazbu na místo původu produktu – lze tedy říci, že požadavky jsou zde nejprísnější. Kvalita a specifičnost produktů musí vyplývat z přírodních nebo lidských faktorů v dané zeměpisné oblasti. Všechny výrobní kroky, zpracování a příprava produktu musejí probíhat v konkrétním regionu. Takto chráněný je např. název sýru *Halloumi*, který pochází z Kypru.

Chráněná zeměpisná označení (CHZO)

Dalším typem ochrany je chráněné zeměpisné označení. Zde jsou požadavky na vazbu na místo původu o něco méně přísné. Z toho důvodu je využíváno u většího množství výrobků, jako je třeba typický *Valašský frgál* nebo *Jihočeská niva*. I tak ale musí být možné jakost, renomé nebo další vlastnosti produktu přičíst alespoň v podstatné míře jeho zeměpisnému původu. U potravin musí v daném regionu probíhat alespoň jedna fáze zpracování nebo výroby, u vín musí z oblasti pocházet alespoň 85 % hroznů.

Zaručená tradiční specialita

Zaručená tradiční specialita je režim jakosti, který chrání tradiční výrobní postup a složení výrobků. Aby mohl být produkt označen jako *zaručená tradiční specialita*, musí se tradičním postupem vyrábět alespoň 30 let. Mezi oblíbené produkty, které jsou takto chráněny patří třeba *Pizza Napoletana* nebo *pražská šunka*.

Zaručená tradiční specialita nemusí mít na rozdíl od zeměpisných označení vazbu na konkrétní místo výroby. Stále je však třeba si dát pozor na obecná pravidla pro označování místa původu potravin – pokud by výrobek nepocházel z místa, které jeho název naznačuje, mohlo by se jednat o klamání spotřebitele.

Novinky: Přísnější pravidla pro online prodej a důraz na udržitelnost

Letos přijatá novela evropské legislativy zpřísňuje pravidla pro používání chráněných názvů v online prostředí. Veškeré informace související s reklamou, propagací a prodejem produktů, které jsou online dostupné v EU a které jsou v rozporu s pravidly pro zeměpisná označení produktů, jsou považována za nezákonný obsah.

Novinkou je také možnost zakotvit do požadavků na výrobní postup požadavek výroby udržitelným způsobem. Pokud se tak dohodne seskupení producentů produktu chráněného zeměpisným označením, lze nově stanovit, že toto označení bude možné používat pouze pro ekologičtější produkty. Tímto krokem se posiluje trend směrem k udržitelnější a šetrnější výrobě v celé EU.

Co zeměpisná označení přináší podnikatelům a spotřebitelům?

Cílem zeměpisných označení je chránit tradiční výrobky před napodobeninami a spotřebitelům zaručují jistotu původu i kvality produktu. Přestože se jedná o práva duševního vlastnictví, zapsané označení však může používat každý, kdo vyrábí, zpracovává a připravuje výrobky s odpovídající kvalitou či vlastnostmi na vymezeném území.

Typicky tak o zápis zeměpisných označení žádá seskupení výrobců daného produktu, kteří se musí shodnout na přesné výrobní specifikaci – nejedná se tedy o ochranu konkrétní značky, ale tradice a kvality produktu. Pro podnikatele může chráněné označení znamenat významnou marketingovou výhodu, neboť může přilákat zákazníky, kteří vyhledávají autentické, tradiční a kvalitní produkty.

Diana Gregová

Advokátka

Anna Sergejko

Právní asistent

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelpartners.cz

---

[1] - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 ze dne 11. dubna 2024 o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)